

Тригуб І.П.

старший викладач кафедри ділової іноземної мови

та міжнародної комунікації

Національного університету харчових технологій

м.Київ

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ДОПОМІЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасній системі освіти відбуваються стрімкі і великі зміни, які не обходять стороною і викладання іноземної мови. Впровадження в систему освіти мультимедійних засобів навчання охопили майже всі дисципліни. В сучасному світі Інтернет і комп'ютерні технології стали невід'ємною складовою не тільки повсякденного життя, а й освітнього процесу в цілому. Студенти сприймають комп'ютерні технології у процесі вивчення іноземної мови з набагато більшим інтересом і позитивом, ніж звичайні підручники та посібники. На шляху інформатизації суспільства і всебічного поширення глобальної комп'ютерної мережі Інтернет стає зрозумілою актуальність використання мультимедійних технологій в освітньому процесі у ВНЗ на сучасному етапі. Викладання іноземної мови саме професійної направленості являє собою вузькоспеціалізовану та професійно-спрямовану галузь викладання іноземної мови. Саме тут доцільним стає використання технологічних новинок у викладанні іноземної мови, які допомагають активізувати самомотивацію студентів, їх креативне мислення, самостійність і прагнення до всебічного отримання та засвоєння інформації, стимулювати допитливість та інтерес до наукової діяльності.

Останніми роками увагу педагогів та вчених привернули мультимедійні технології. Під мультимедійною технологією ми розуміємо технологію, яка окреслює порядок розробки, функціонування та застосування засобів обробки інформації різних модальностей. Говорячи про різні аспекти використання ММТ в освіті, ми не можемо обмежитися тільки розглядом питань використання технічного засобу навчання або комп'ютерно орієнтованого

засобу навчання “нового” покоління, якому притаманні характерні ознаки: можливість об’єднання інформації, представленої в різних формах (текст, звук, графіка, відео, анімація) та інтерактивний режим роботи з інформацією. Цікавим є не стільки технологія комп’ютерного іміджу та звуку, скільки освітнє різноманіття та розвиток тих змін, які відбуваються в студентах під впливом мультимедія.

Дослідження феномену «мультимедія» в освіті багатоаспектні: мультимедія як засіб підвищення ефективності навчання в загальноосвітній школі, застосування засобів мультимедія в процесі навчання спеціалістів, мультимедія як засіб навчання та інструмент, за допомогою якого розробляються педагогічні програмні засоби. Ціла низка педагогічних досліджень присвячена розробці методичних основ проектування, створення та використання мультимедійних навчальних програм та мультимедійних навчальних комплексів. Усі автори відзначають, що використання засобів ММТ дозволяє підвищити інтенсивність і ефективність процесу навчання; створює умови для самоосвіти та дистанційної освіти, тим самим дозволяючи здійснювати перехід до безперервної освіти; у поєднанні з телекомунікаційними технологіями розв’язує проблему доступу до нових джерел різноманітної за змістом і формою представлення інформації. Поряд із зазначеним вище, до переваг комп’ютеризованого навчання іноземних мов можна також віднести: можливість застосування на будь-якому етапі роботи на практичному занятті; варіативність застосування на різних етапах навчання; конструктивне сприймання і запам’ятовування студентами навчального матеріалу; економне використання навчального часу; індивідуалізація навчання (визначення глибини послідовності засвоєння); реєстрація даних про студента; збір та обробка статистичних даних про індивідуальну навчальну діяльність студентів; скорочення видів роботи; використання різних аудіо- чи візуальних засобів навчання для збагачення і підвищення мотивації навчання та для динамічного подання матеріалу; розгалуження послідовності навчання на основі аналізу помилок студента; адаптація існуючих навчальних матеріалів до

комп'ютеризованих умов навчання; створення комфортного середовища навчання; упровадження експериментальних досліджень; активізація навчальної діяльності студента; інтенсифікація навчання та підвищення рівня мотивації; формування самооцінки студентів та створення умов для самостійної роботи; переміщують акценти у відносинах «викладач-студент» [1].

Усі перелічені переваги ММТ дозволяють вирішити основне завдання мовної освіти – формування у студентів мовної компетенції.

Також цілком правдивою є думка Е.В.Суботіної, що «мультимедійні комп'ютерні програмні засоби дозволяють користувачеві одночасно сприймати візуальну та аудіо-інформацію. Мультимедіа також містить і гіпермедію, яка зв'язує мультимедійні ресурси разом і дозволяє користувачам вибирати власний шлях всередині програми» [2].

У яких же випадках доцільно застосування мультимедійних технологій у процесі викладання іноземної мови у вищій школі?

- при подачі нового матеріалу. Мультимедійні технології дозволяють ілюструвати новий (як граматичний, так і лексичний) матеріал різноманітними наочними і більш пізнавальними засобами.
- при закріпленні пройденого матеріалу. При використанні електронної дошки або презентації в PowerPoint студенти бачать пройдений матеріал в цілісній структурній формі.
- мультимедійні технології можливо використовувати як засіб емоційного розвантаження. Безумовно, все заняття не можливо базувати на матеріалі підготовленому за допомогою мультимедійних технологій. В цьому випадку вони виступають як додатковий інструмент, що знімає втому і напруження через зміну виду діяльності. І, звичайно ж, мультимедійні технології служать унікальною підмогою при перевірці знань. Перш за все, мультимедійні засоби нейтралізують негативне ставлення до викладача, оскільки оцінювання відбувається автоматично, неупереджено, без прямої участі викладача; підвищується об'єктивність оцінювання знань студентів (викладач починає виконувати функцію

консультанта, тим самим перестає бути джерелом негативних емоцій); збільшується оперативність і точність отримання результатів оцінювання.

Сучасні мультимедійні технології навчання іноземної мови можуть широко використовуватися для ознайомлення студентів з новим мовним матеріалом, новими зразками, на етапі тренування та застосування знань, навичок і вмінь. За їх допомогою студенти мають можливість виконувати такі види навчальної діяльності: тренувати правопис; вивчати лексичний матеріал; удосконалювати розуміння аудіотексту; розвивати техніку читання; вивчати граматику; навчатися писемного мовлення; тренувати вимову; читати з метою вибіркового отримання інформації; оформляти короткі повідомлення; точно і стисло викладати думку; оформляти пункти плану; користуватися словником і довідковою літературою; точно записувати необхідну інформацію; практикувати монологічне і діалогічне говоріння; відпрацьовування вимови; постійно поповнювати словниковий запас.

Мультимедійні засоби у процесі навчання іноземної мови у ВНЗ звичайно не можуть замінити викладача, але вони можуть вдосконалити й урізноманітнити діяльність викладача, тим самим підвищуючи продуктивність студентів. Як відомо, людина, при вивченні іноземної мови і не тільки, запам'ятовує 20% відео інформації, 30% аудіо інформації. Якщо ж поєднати те, що вони бачать, чують і роблять одночасно, то продуктивність запам'ятовування становить 80% інформації. Крім того, використання мультимедійних технологій у процесі навчання іноземної мови дозволяє більш широко і повноцінно розкрити творчий потенціал кожного окремо взятого студента.

Мультимедійні засоби в процесі викладання іноземної мови у вищій школі можуть охоплювати електронні підручники, самостійно підготовлений викладачем матеріал, презентацію інформації за допомогою програми PowerPoint, відеометод, електронну пошту, рольові ігри, електронні інтерактивні дошки та ін., що розширює можливості навчального процесу.

Використання інтерактивних технологій при навчанні іноземної мови сприяє комунікативно-орієнтованій спрямованості цього навчання. Це в свою чергу значно покращує якість подачі матеріалу та ефективність засвоєння цього матеріалу. Впровадження інноваційних технологій збагачує зміст освітнього процесу, підвищує мотивацію до вивчення англійської мови з боку студентів і веде до більш тісної співпраці між викладачем і студентами.

Використання ММТ у викладанні іноземної мови дало можливість знайти нові підходи до розробки навчальних матеріалів. Впровадження ММТ у процес викладання іноземної мови професійного спрямування у ВНЗ дає можливість розвивати і реалізовувати педагогічні, методичні, дидактичні та психологічні принципи. Використання мультимедійних засобів навчання дозволяють за відсутності природного мовного середовища створити умови, максимально наближені до реального мовного спілкування на іноземних мовах. Нові мультимедійні засоби, в яких використовується аудіо-візуальний формат, надають такі можливості, які традиційні підручники надати не можуть. Наявність таких засобів дає викладачам можливість планувати такі види діяльності, які вносять елемент зацікавленості в навчальний процес. Вони дозволяють створити активне кероване комунікативне середовище, у якому здійснюється навчання. Взаємодія студента з комп'ютером, таким чином, із простого обміну інформацією або виконання команд перетворюється на багатогранну діяльність у цьому середовищі, завдяки чому перед студентом відкриваються дійсно необмежені можливості.

Отже, використання засобів мультимедіа значно розширює та урізноманітнює програми вивчення іноземних мов для студентів-економістів, надає доступ до різноманітних автентичних матеріалів, посилює мотивацію студентів до навчання взагалі, надаючи можливість працювати над вивченням мови в індивідуальному режимі. Засоби мультимедіа забезпечують гнучкість та інтеграцію різних типів мультимедійної навчальної інформації. Студенти-економісти стають суб'єктами комунікативного спілкування з викладачем у навчальному процесі де використовуються мережні технології, що сприяє

розвитку їх самостійності і творчому підходу у навчальній діяльності. Перспективним напрямом роботи в системі інтенсивного навчання іноземних мов слід вбачати інтегрований підхід до вирішення основних завдань, який поєднує комплекс мультимедійних технологій з високим дидактичним потенціалом, комп'ютерне навчання іноземних мов та методи інтенсивного навчання іноземних мов. Систематичне використання комп'ютера на практичних заняттях, зокрема систем презентацій, призводить до: підвищення якісного рівня використання наочності; підвищення продуктивності заняття; установлення міжпредметних зв'язків; з'являється можливість організації проектної діяльності студентів зі створення навчальних програм під керівництвом викладачів; викладач, що створює презентацію, змушений звертати величезну увагу на логіку подання навчального матеріалу, що позитивно позначається на рівні знань студентів; змінюються на краще взаємини з студентами, "далекими" від англійської мови, особливо тих, хто захоплюється комп'ютерною технікою.

Мультимедійне практичне заняття дає можливість комбінувати в одному занятті неймовірну кількість цікавих завдань, залучаючи все більшу й більшу кількість студентів. Напрями подальшої роботи у вирішенні окресленої проблеми вбачаємо у створенні комп'ютерних мультимедійних програм з використанням доступного інтерфейсу як для викладачів, так і для студентів.

Література

- 1.Кружель О.М. Використання персонального комп'ютера у вивченні іноземних мов / О.М. Кружель, Т.І.Коваль // Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України : наук.-метод. зб.- /редкол.: І.І.Мархель (гол.ред.) та ін. – Одеса : Друк, 2001. – Вип. 8 : Педагогіка. – 242с.
- 2.Суботіна Е.В. Можливості використання мультимедійних технологій в процесі вивчення іноземної мови у ВНЗ / Е.В. Суботіна // Науковий вісник КУЕІТУ: Нові технології. – К., 2009. - № 4 (26). – С. 138-140.

